

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 11

**YAZILIYA HAZIRLANIYORUM
2.DÖNEM 2.YAZILI**

OGM
MATERİYAL

“Yazmak Eylemi ” adlı eser, Ferit Edgü’nün edebiyatımıza kazandırdığı özgün eserlerinden biridir. Ferit Edgü’nün birkaç romanını ya da öykü kitabını okuyanların zaten çok iyi bilecekleri bir durumdur yazarın farklı edebî türlerde eserler kaleme alma konusundaki becerisi, üslubundaki ve ele aldığı meselelere yaklaşımındaki özgünlük. Ferit Edgü; *Yazmak Eylemi* adlı eserinde de metnini oluştururken kendine özgü, deneysel, yenilikçi, yaratıcı tavrını sürdürüyor ve okuyuculara özgün, zengin içerikli bir metin sunuyor. Yazar; İstanbul’un (daha sonra başka kentlerin) belli başlı semtlerinde halkın tanıdığı olduğu bir olayı “konu” olarak seçebileceğini düşünmüş. (...) Yazar, eserine yazdığı ön sözde, eserine konu olarak herkesin bildiği bir olayı seçmesinin nedenini, “Sanatçının düş gücünden doğan değil yaşanan, tanıdığı olunan, sonuçları herkesi ilgilendiren bir olayın değişik üsluplarda nasıl dile getirilebileceğini göstermek.” olarak ifade ediyor. Yazar, okuyucunun hem amacı hem varılan sonucu daha kolay değerlendirebileceğini düşündüğü için, eserinde böyle bir konuyu seçtiğinin de altını çiziyor. Ferit Edgü; eserini oluştururken yansız bir tutum sergilediğini, sadece bir yazar olarak, herkesin bildiği, yaşadığı, duyduğu, gazetelerde okuduğu, bir başkasından öğrendiği bir olayı Türkçenin olanakları içinde anlatmayı denediğini, düş gücünün yalnızca üslupta kendini gösterdiğini de ekliyor sözlerine. Bir olayın, birden çok yazım olanağının olduğunu göstermeye 101 metnin yeteceğini düşündüğü için yazar, eseri 101 metinle sınırlandırmış. (...) Yazar; eserini oluştururken kimi metinlerde metin türlerinin anlatım özelliklerini ve bu anlatım özelliklerinin yarattığı anlatım olanaklarını, kimi metinlerde ise farklı anlatıcı türlerini ve anlatıcıların sosyal sınıflarının, edinmiş oldukları sosyal statülerinin, siyasal kimliklerinin veya kimliksizliklerinin özelliklerini yansıtan anlatım unsurlarını ustaca kullanıyor. Yazar; gerçekliğin sayısız anlatım yollarının olduğunu belgelemeye çalışırken okuyucuya gerçeğin farklı boyutları olduğunu yazdığı metinler aracılığıyla -dikte etmeden- sezdirerek, hissettirerek ustaca iletmeyi başarıyor.

Bu parçadan alınmış aşağıdaki sözlerin anlamını içeren birer cümle kurunuz.

kaleme almak

- Eğitim amacıyla gittiği Avrupa'ya dair izlenimlerini yazılı hâle getirip blog sitesinden paylaşarak birçok genci bu konuda yüreklendirdi.

tanık olmak

- Mahallenin çocuklarına uçurtma dağıtılırken o da mahalledeydi ve çocukların sevincini görmüş, mutluluklarına şahit olmuştu.

dikte etmek

- İki çocuğunun da tıp okumasını istiyor bunu sık sık dile getirerek çocuklarına bu isteğini zorla kabul ettirmeye çalışıyordu.

Bu parça içerik ve anlatım özelliklerinden hareketle hangi metin türünden alınmış olabilir? Neden?

CEVAP:

- Bir eserin içerik ve anlatım özelliklerinin deęerlendirildięi bir metindir.
- Okuyucuyu bilgilendirmek amacıyla yazılmıştır.
- Açıklayıcı anlatımla oluşturulmuştur.
- Açık, anlaşılır bir dille yazılmıştır.
- Eserin yazarının kendini değerlendirmesine, okuyucunun eser hakkında bilgi sahibi olmasına, eserin edebiyat tarihi içindeki yerinin belirlenmesine hizmet edecek niteliktedir.

Bu parçanın konusunu, ana düşüncesini ve beş tane yardımcı düşüncesini yazınız.

KONUSU:

ANA DÜŞÜNCE:

Ferit Edgü, *Yazmak Eylemi* adlı eserinde farklı anlatım teknikleri kullanarak gerçekliğin farklı boyutları olduğunu okuyucuya ustalıkla duyuruyor.

YARDIMCI DÜŞÜNCELER:

- *Yazmak Eylemi* adlı eser, Ferit Edgü'nün Türk edebiyatına kazandırdığı özgün eserlerden biridir.
- Ferit Edgü, farklı türden özgün eserler yazmıştır.
- Ferit Edgü *Yazmak Eylemi* adlı eserini yenilikçi ve deneysel bir yaklaşımla yazmıştır.
- *Yazmak Eylemi* adlı eser özgün bir içeriğe sahiptir.
- *Yazmak Eylemi* adlı eserde pek çok kişinin tanık olduğu bir olay ele alınmıştır.
- Ferit Edgü eserini oluştururken ele aldığı olaya karşı objektif ve bir yazar olarak yaklaşmıştır.
- *Yazmak Eylemi* adlı eserde yüz bir metin vardır.
- Ferit Edgü, *Yazmak Eylemi* adlı eserinde gerçekliğin farklı boyutları olduğunu ve bunların farklı anlatım teknikleriyle anlatılabileceğini kanıtlamaya çalışmıştır.

Bu parçadan aşağıda belirtilenlere örnek olabilecek birer cümle yazınız.

Tanımlama

"Yazmak Eylemi " adlı eser, Ferit Edgü'nün edebiyatımıza kazandırdığı özgün eserlerinden biridir.

Öznel İfade

Yazar; gerçekliğin sayısız anlatım yollarının olduğunu belgelemeye çalışırken okuyucuya gerçeğin farklı boyutları olduğunu yazdığı metinler aracılığıyla -dikte etmeden- sezdirerek, hissettirerek ustaca iletmeyi başarıyor.

Nesnel İfade

Yazar, eserine yazdığı ön sözde, eserine konu olarak herkesin bildiği bir olayı seçmesinin nedenini, "Sanatçının düş gücünden doğan değil yaşanan, tanığı olunan, sonuçları herkesi ilgilendiren bir olayın değişik üsluplarda nasıl dile getirilebileceğini göstermek." olarak ifade ediyor.

Aşağıdaki açıklamalara karşılık gelen akım, sanatçı vb. bilgileri açıklamaların karşısına yazınız.

- Türk edebiyatının Pegasus Ödüllü modernist yazarı:
- Tefik Fikret'in hece ölçüsüyle yazdığı eseri:
- *Tâmât* adlı eserin şairi:
- Türk edebiyatının ilk pastoral şiirinin şairi:
- Millî Edebiyat Dönemi şiirinde etkili olmuş düşünce akımı:
- Peyami Safa'nın polisiye eserlerini yazarken kullandığı takma isim:
- Kuzey Azerbaycan edebiyatının «Azerbaycan Halk Şairi» unvanlı şairi:
- Türk edebiyatında sohbet türünün iki önemli kaleminden biri olan Cumhuriyet Dönemi yazarı:
- Türk edebiyatında empresyonizmin temsilcisi durumdaki sanatçının mensubu olduğu topluluk:
- *Ramazan Sohbetleri* adlı eserin yazarı:
- Türk edebiyatının ilk eleştiri kitabı:
- *Sönmeyen Ateş* adlı oyunun yazarı:

SAFİYE: Ne oldu;

TARIK: Canım sıkıldı tek başıma orada. **Kukumav kuşu gibi.**

SAFİYE: Yine o ucu delik çorabı giymişsin.

TARIK: Aldırma. Böylesi daha rahat. İki ucundan da giyiliyor.

SAFİYE: (Çocuk azarlar gibi) Sen delisin.

TARIK: Nerede bende o talih?

SAFİYE: Ne düşünüyorsun?

TARIK: Hiç.

SAFİYE: Ben seni bilirim. Bir sıkıntın var.

TARIK: **Boş ver.**

SAFİYE: Peki, sen bilirsin.

TARIK: Safiye...

SAFİYE: Efendim?

TARIK: Nasıl diyeyim? Bir kaza olmuş da yanımızdaki garajda... Çalışanlardan birinin kaburgaları kırılmıştı. Üç beş ay çalışamayacakmış...

SAFİYE: Ne var bunda?

TARIK: Dün karısına vermek için para topladılar bizden. Hepimizden.

SAFİYE: İyi ya.

TARIK: Bir gün... Meselâ diyorum... Benim de kafam patlasa ya da ne bileyim, hastalansam...

SAFİYE: (Dikkatli, şefkatli) Sana bir şey olmaz.

TARIK: (Sesi yükselir.) Ama nasıl para verdiğimizizi biliyorum ben. Sadaka vermekten beter bu, anlıyor musun?

SAFİYE: Eeeee?

TARIK: Ya benim için de para toptasalar aydan aya... Bir kere toptasalar yeter be... İnsan **kahrından ölür.**

SAFİYE: (Realist) Sen kaç para verdin?

TARIK: On lira.

SAFİYE: On lira mı? On lira ha? Sen kendini mirasyedi sanıyorsun galiba?

TARIK: Beş tane çocuğu varmış.

SAFİYE: Ben burada meteliğin hesabını yapıyorum... Hem sana ne canım? Onun kimi kimsesi yokmuş, elbet **söner öylesinin ocağı.** Biz öyle miyiz? Üç oğlumuz var bizim...

TARIK: (Acı) Hah!!

SAFİYE: O ne demek?

TARIK: Ne demek olacak? Bir gün başkalarına muhtaç olacağımıza çocuklarımıza muhtaç olacağız. Ne fark var?

SAFİYE: Çook...

Turgut Özakman, *Ocak*

Ocak adlı oyundan alınmış metindeki koyu yazılmış sözlerin anlamlarını yazınız.

kukumav kuşu gibi

tek başına, kimsesiz

boş ver

**dikkate alma, üzerinde durma, üzülme, sıkılma
anlamında kullanılan bir uyarma sözü**

kahrından ölmek

**1. çok üzülme
2. aşırı üzüntü, kişinin ölümüne neden olmak**

ocağı sönmek

aile dağılmak, yok olmak, çoluk çocuk yok olmak

***Ocak* adlı tiyatro eserinden alınmış bu parçanın aşağıda verilen başlıklara dair özelliklerini belirtiniz.**

Konusu:

Teması:

Türü:

***Ocak* adlı tiyatro eserinden alınmış bu parça 1950-1980 yılları arası Türk tiyatrosunun hangi özelliklerini yansıtır niteliktedir?**

CEVAP:

- Hayatın gülünç ve acıklı yanları iç içe anlatılır.
- Geçim sıkıntısı işlenen toplumsal temalardan biridir.
- Dram türü yaygın olarak kullanılır.

Aşağıdaki tabloda verilen eserlerin türlerini ve yazarlarını yazınız.

ESERİN ADI	ESERİN TÜRÜ	ESERİN YAZARI
<i>Akın</i>		
<i>Son Kuşlar</i>		
<i>Boş Beşik</i>		
<i>Cevizli Bahçe</i>		
<i>Midas'ın Kulakları</i>		
<i>Buzlar Çözülmeden</i>		
<i>Mahur Beste</i>		
<i>Sular Aydınlanıyordu</i>		
<i>Bir Bilim Adamının Romanı</i>		
<i>Sarı Naciye</i>		

Aşağıda edebî kişilikleri hakkında bilgi verilen sanatçıları belirtiniz.

Servetifünun Dönemi'nin tek türe yoğunlaşan, edebî tenkit türünde eserler veren sanatçısıdır. Hyppolite Taine'in eleştiri konusundaki düşüncelerini benimsemiş, edebî eserin sağlam bir bilgi ve bilimsel metotla değerlendirilmesi gerektiğini savunmuştur. Yazıları; döneminin en çağdaş, yapıcı ve en ciddi değerlendirmeleri olarak kabul görmüştür. *Hayat ve Kitaplar* eserlerinden biridir.

CEVAP:

Edebî yaşamına şiirle başlayan sanatçı daha sonra tiyatroya yönelmiş son dönemde ise çocuk oyunları yazmıştır. Türk tiyatrosunun Shakespeare'i olarak anılan yazar, özellikle tarihî konularda eserler kaleme almıştır. Tek perdelik oyunlarda daha başarılı olduğu kabul edilir. *Tanrılar ve İnsanlar, Hürrem Sultan, Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe* eserlerinden birkaçıdır.

CEVAP:

Aşağıdaki parçaların hangi metin türlerinden alınmış olabileceğini karşınıza yazınız.

Hayat koşusunda da ihtiyarlık, işin sonuna başarı ile varmış olmaktan başka nedir? Eğer ihtiyarlık bir kabahat, utanılması gerekli bir ayıp teşkil ediyorsa neden herkese ve gençlerimize uzun ömürler temenni ediyoruz? Aşağılatılmaya ve hakarete uğrasınlar diye mi? Sırf çok yaşamış olmaları yüzünden kınananlar: "İnşallah siz ihtiyar olmazsınız." deseler, bu hoş gidecek bir söz diye kabul olunur mu?

Tartışma ve Sonuç: Çalışma sonucunda, katılımcıların GDO'lu ürünlerin tarımda kullanımı, tüketilmesi ve olası zararları / riskleri ile ilgili tutumlarında olumsuz bakış açıları saptanmıştır. Çalışmada, 26 yaş ve üzerindeki, eğitim düzeyi lise ve üzeri olan katılımcıların çoğunun GDO'lu ürünlere olumsuz baktığı tespit edilmiştir.

Tarla kuşları, örümcek kuşları ve kiraz kuşları gibi açık habitatların yaygın türleri de hızla yok oluyor. Ayrıca ördek ve kıyı kuşlarının sayıları da ciddi olarak azalıyor. Büyük ölçekli arazi kullanım değişikliği, tarımsal uygulamaların yoğunlaşması, altyapı projeleri, deniz kaynaklarının yoğun kullanılması, iç suların kirlenmesi ve yaygın olarak kullanılan ormancılık uygulamaları, Avrupa habitatlarında gözlenen kuş popülasyonu düşüşlerinin başlıca nedenleri.

Tabloyu aşağıdaki yönergeler dođrultusunda doldurunuz.

ANLATIM BOZUKLUĐU OLAN CÜMLE	ANLATIM BOZUKLUĐU NEDENİ	ANLATIM BOZUKLUĐU OLAN CÜMLENİN DÜZELTİLMİŐ HLİ
Konuk sayısının kalabalık olması salonun havalandırılmasında soruna yol açtı.		
Sanatçı, bize hayatın anlamı hakkında bilgi verir ve gerçeğe götürür.		
Kimse birbirini düşünmez, kendi işinin bittiğine bakar.		
Yaşanmış deneyimlerim bu konuda haklı olduğumu gösterdi.		

Aşağıdaki cümleyi ögelerine ayırınız.

Yaşar Kemal'in, basit anlatımlı ama bir o kadar derin ve katmanlı, çağrışımlı yüksek, bol metafor içeren *Tek Kanatlı Bir Kuş* adlı bu güzel romanını okumanızı öneriyorum.

I. Metin

Hakir olduysa millet şânına noksan gelir sanma
Yere düşmekle cevher sâkıt olmaz kadr ü kıymetten

Usanmaz kendini insan bilenler halka hizmetten
Mürüvvet-mend olan mazlûma el çekmez i'ânetten

Görüp ahkâm-ı asrı münharif sıdk u selâmetten
Çekildik izzet ü ikbâl ile bâb-ı hükûmetten

III. Metin

Bir orta boylu, güler yüzlü pir-i nürani;
Yanında koskocaman bir küfeyle bir çocuk,
Yavaş yavaş geliyorlar. Fakat tesadüfe bak:
Çocuk, benim o sabah gördüğüm zavallı yetim
Şu var ki, yavrucağın hali eskisinden elim:
Cılız bacaklarının dizden altı çıırçıplak
Bir ince mintanın altında titriyor, donacak!
Ayakta kundura yok, başta var mı fes? Ne gezer!
Düğümlü alnının üstünde sade bir çember.

II. Metin

Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak

Sular sarardı yüzün perde perde solmakta
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta

Eğilmiş arza kanar muttasıl kanar güller
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller
Sular mı yandı neden tunca benziyor mermer

Bu bir lisân-ı hafidir ki ruha dolmakta
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta

a. Numaralanmış metinlerin biçim ve içerik özelliklerinden hareketle hangi şiir anlayışıyla yazılmış olabileceklerini belirtiniz.

I. Metin:

II. Metin:

III. Metin:

b. Numaralanmış metinlerin aşağıda adlarına yer verilen şairlerden hangilerine ait olabileceklerini yazınız.

Ahmet Hařim:

Mehmet Âkif Ersoy:

Namık Kemal:

“Oğullarımın isimleri doğdukları gün aklıma geldi( ) Belki de Doğu’nun ve Batı’nın barış içinde olmasını istediğimden dolayı bu iki ismi koymuşumdur( ) Doğukan( ) Batıkan( )”

Bu parçada parantezle ( ) belirtilen yerlere, aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (.) (?) (,) (.)
- B) (;) (,) (,) (!)
- C) (.) (;) (,) (.)
- D) (.) (:) (,) (!)
- E) (.) (:) (,) (.)

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 11

**YAZILIYA HAZIRLANIYORUM
2.DÖNEM 2.YAZILI**

OGM
MATERYAL